

Cunoscând din interior problematica dificilă pe care o traversăm la ora actuală în energetica românească, consider că pe fond a avut loc un mare hiatus între componenta tehnică și cea comercială administrativă. Acest lucru s-a datorat în mare parte implicării în luarea deciziilor majore a unor structuri și personaje care erau complet nepregătite să gestioneze un asemenea domeniu complex cum este Sistemul Energetic Național (S.E.N.).

Dacă în trecut primii secretari aveau în birou câte un aparat ce urmărea și le comunica stabilitatea sistemului, atenționându-i asupra unor derapaje, astăzi prefectii teritoriali, ca reprezentanți ai guvernului, ignoră cu desăvârșire asemenea aspecte inclusiv faptul că ar fi posibilă o destabilizare a acestui sistem. Sistemul Energetic Național (S.E.N.) cuprinde totalitatea instalațiilor pentru producerea, transportul, distribuția și utilizarea curentului electric din România, care, indiferent de gestionarul instalației respective, sunt interconectate și au un regim comun și continuu de producere și consum a energiei electrice.

Din păcate, de acest sistem lumea e interesată doar când „nu are curent electric”. Analizele și ședințele privind „coșul energetic”, care aveau loc pe vremuri periodic, cu specialiștii din domeniu, la Ministerul Energiei Electrice, sunt deja de domeniul trecutului. Aceste analize luau în considerare problematica prețului de producție, aplicând coeficienți ponderali, pentru ca energia electrică să fie la același preț pe teritoriul României,

Această componentă de bază a economiei noastre, S.E.N., inițial gândită ca un tot unitar în Ministerul Energiei Electrice, reorganizată ulterior, după revoluție, inițial pe același schelet, ca regie autonomă, RENEL a fost lăsată să se descurce singură, după ce a fost efectiv fragmentată în mai multe entități pe profile energetice. Nu are rost în acest scurt expozeu să tratez mai în detaliu partea organizatorică, arătând cum au fost scoase din RENEL fără discernământ marile șantiere care au construit barajele României, așa cum a fost TCH, Energoreparații, Ergoconstrucția ș.a., sau institutele proprii de proiectare ca ISPH, GEOTEC și ISPE, ș.a. Cert este că, în anul 1990, producția, transportul și distribuția de curent electric erau deținute de compania de stat RENEL.

Trebuie însă să precizez că în noiembrie 1997, în urma restructurărilor succesive, petrecute până în anul 2000, compania a fost împărțită în Nuclearelectrica S.A./Termoelectrica S.A./ Hidroelectrică S.A./Electrică S.A. - având 8 filiale. Astfel au apărut companiile: Termoelectrică, Hidroelectrică și Nuclearelectrică, care proveneau din același filon, CIPET - Centrala de producere a energiei electrice și termice și erau deținute inițial integral de Statul Român. Transelectrica, moștenitoare directă a defunctului RENEL, ulterior CONEL, este deținută de Statul Român în proporție de 90%, restul de 10% acțiuni sunt listate la Bursa de Valori București.



Electrica avea opt filiale inițiale ca părți din fostul CIRE – Centrala Industrială de rețele electrice. Din acestea cinci au fost privatizate (patru în 2005 și una în 2007), prin preluarea pachetului majoritar de către investitorii străini ENEL, CEZ și E.ON. Producerea energiei electrice se realizează prin intermediul generatoarelor ce transformă alte forme de energie în energie electrică. Formele de energie convertite sunt în principal: energia chimică a combustibililor (hidrocarburi, combustibili fosili), energia potențială sau cinetica apelor, energia atomică, energia solară, energia eoliană.

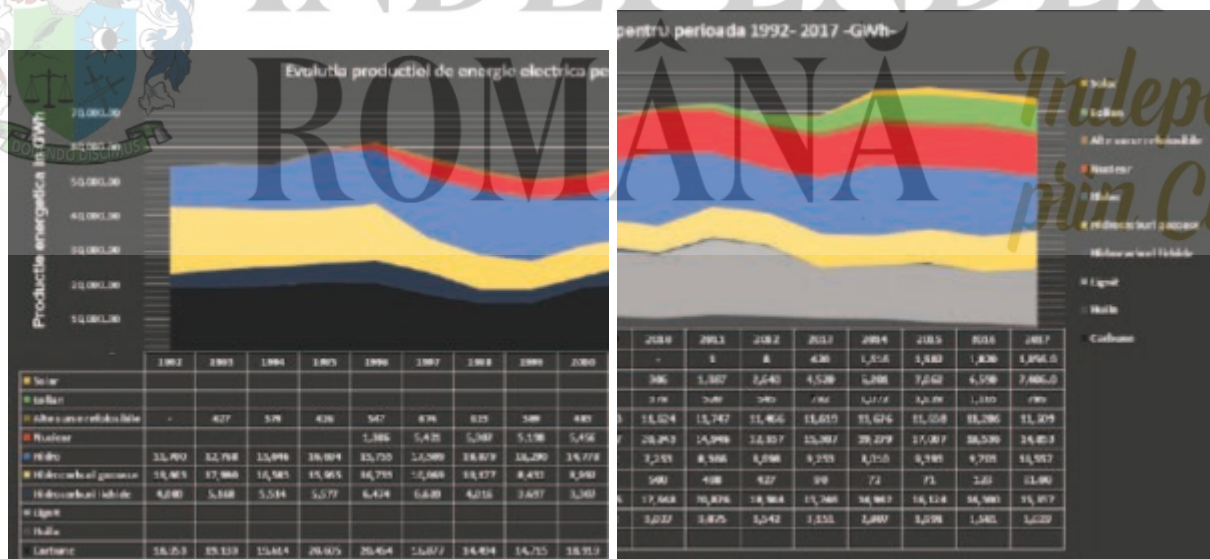
Transportul energiei electrice se realizează prin intermediul liniilor electrice la tensiunea nominală 110, 220 sau 400 kV. Transelectrica S.A. este operatorul de transport și de sistem, cu un rol cheie pe piața de energie electrică din România, care administrează și operează sistemul electric de transport și asigură schimburile de electricitate între țările Europei Centrale și de Răsărit, ca membru al ENTSO-E (Rețeaua Europeană a Operatorilor de Transport și Sistem pentru Energie Electrică) și este responsabilă pentru transportul energiei electrice, funcționarea sistemului și a pieței, asigurarea siguranței Sistemului Electroenergetic Național (SEN). De asemenea, TRANSELECTRICA S.A. reprezintă principala legătură dintre cererea și oferta de electricitate, echilibrând permanent producția de energie cu cererea, încărcarea rețelei. Distribuția energiei electrice se realizează prin intermediul liniilor electrice și are valori cuprinse între 0.4 și 110kV. Schema: Producție - Consumator
Legenda: EP-energie primară; IP-instalație primară; IT-instalație de transport; MP-mașină primară; GS-generator sincron; CE-centrală electrică; SEV-stație de evacuare; LTlinie de transport; SD-stație de distribuție; LD-linie de distribuție; PT-post de transformare; CMT-consumator de medie tensiune; CMJ-consumator de joasă tensiune. Trecând peste toate aceste aspecte tehnice amintite mai sus, merită să fie menționat faptul că din anul 1999 cererea de energie electrică s-a diminuat considerabil în România.

Închiderea marilor consumatori energetici cum era, de exemplu, IMGB-ul, Republica, 23 August (FAUR Malaxa), dar și altele, a condus la un surplus de producție, care însă nu a fost exploatat așa cum se cuvine, fie din lipsă de interes, fie din interes. Se poate alege! Totuși producția s-a menținut sau chiar s-a mărit. Conform graficului se observă că producția de energie electrică din anul 1999 a fost de 52.564 GWh din diverse surse astfel: (389+5198+18290+ 10177+4016+ 14494) GWh, sau în 2017 63.583GWh, ajungând în 2018 la 64,7 GWh la o putere instalată de cca 17.630 MW

Controverse și considerații privind mărirea și decăderea stabilității sistemului energetic național

(1856+7406+785+11509+14853+1055 7+3100+15557+1029) GWh, ceea ce întărește această afirmație. Dezinteresul, sau mai rău... interesul partizan, fără suport patriotic, a dus la închiderea mai multor producători de energie electrică ajungându-se totuși la o diminuare semnificativă de putere. Piața românească de energie electrică este estimată la 1,75 miliarde Euro. Exportul de energie electrică al României a fost în creștere de la 3TWh în anul 2006 și 4 TWh în 2005. Importurile de energie electrică a României au fost de 2,3 TWh în anul 2005.

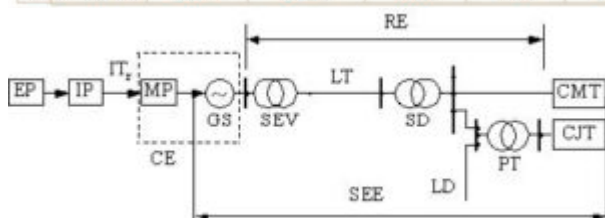
Din anul 2006 și-a început activitatea bursa de energie electrică, supravegheată de OPCOM, societate deținută de Transelectrica. În anul 2007 pe această bursă au fost vândute 8,21 TWh. Evoluția pe ansamblu a prețului energiei electrice a fost ascendentă. Câteva exemple preluate din statistica publicată pe internet întăresc această afirmație, astfel: anul 1999: 50USD/MWh pentru consumatorii casnici și 37.7USD/MWh la consumatorii industriali; anul 2000: 53,3USD/MWh pentru consumatorii casnici și 41.6USD/MWh la consumatorii industriali; anul 2002: 50,4USD/MWh prețului mediu la energia electrică livrată consumatorilor captivi finali; anul 2003: 67,9USD/MWh prețului mediu la energia electrică livrată consumatorilor captivi finali; anul 2004: 67 Euro/MWh prețului mediu la energia electrică livrată consumatorilor captivi finali; anul 2005: 74 Euro/MWh prețului mediu la energia electrică livrată consumatorilor captivi finali; anul 2006: 92,1 Euro/MWh pentru consumatorii casnici, iar pentru consumatorii industriali 66,5 Euro/MWh. În anul 2006 prețului electricității în România se situa la 60% din media UE. Transelectrica S.A., ca urmaș direct al fostului RENEL, este operatorul de transport și de sistem din România, cu un rol cheie pe piața de energie electrică din România. De asemenea, reprezintă principala legătură dintre cererea și oferta de electricitate, echilibrând permanent producția de energie cu cererea. Are în competență: Transport (RET), formată din stații și linii electrice. RET este rețeaua electrică de interes național și strategic cu tensiunea de linie nominală mai mare de 110 kV.



Data/Ora	Consum [MW]	Productie [MW]	Nuclear [MW]	Eolian [MW]	Hidro [MW]	Hidrocarburi [MW]	Carbune [MW]	Fotovoltaic [MW]	Biomasa [MW]	Sold [MW]
23:00:44										

Valorile negative pentru sold înseamnă export

Data/Ora	Consum [MW]	Productie [MW]	Nuclear [MW]	Eolian [MW]	Hidro [MW]	Hidrocarburi [MW]	Carbune [MW]	Fotovoltaic [MW]	Biomasa [MW]	Sold [MW]
2022-10-28	5822	5904	1387	412	1459	1402	1177	0	68	-83



Controverse și considerații privind mărirea și decăderea stabilității sistemului energetic național

Volumul de instalații gestionat de „Transelectrica- SA” este format din: 81 stații electrice, din care: 1 stație - 750 kV/38 stații - 400 kV/42 stații - 220 kV 8834.4 km linii electrice aeriene (LEA), din care: 3.1 km - 750 kV/4915.2 km - 400 kV/3875.6 km - 220 kV/ 40.4 km - 110 kV din care linii de interconexiune: 486.2 km. 216 unități principale de transformare totalizând 38058 MVA, după cum urmează: 2x1250MVA/2x 500MVA/22x 400MVA/31x 250MVA/81x 200MVA/1x 100MVA/2x 63 MVA/9 x 40 MVA/24 x 25 MVA/1 x 20 MVA/32 x 16 MVA/9 x 10 MVA

În prezent, din cauza închiderii mai multor electrocentrale, vânzării termocentralei Mintia, opririi unui reactor la Cernavodă dar și a altor aspecte printre care lipsa apei și/sau nepăsarea factorilor de decizie care a dus la nefinalizarea unor hidrocentrale cum este cea de la Răstolnița, finalizată 90%, sau Târnița, au apărut controverse privind puterea instalată în SEN. Există totuși posibilitatea ca această controversă fără sfârșit să înceteze dacă vor veni “la butoane” factori de decizie care să aibă cunoștințele tehnice necesare pentru a diminua sau doar a încetini numai goana după profit și a elimina hiba: lipsa investițiilor așteptate de atâția ani în SEN, eventual stopând exportul băieților deștepți, sau redirectionând o parte din aceste câștiguri astronomice și în interiorul sistemului.



Ca exemplu se poate vedea aceasta și din cifre: consum: 6.100 MW, Producție: 6.012 MW. Sold schimb: 89 MW. Starea SEN în timp real preluată din datele existente pe internet încheie acest expozeu destul de pesimist, dar care se poate îmbunătăți dacă la cârmă vor veni adevărații specialiști: Numai parcurgând datele statistice de mai sus se poate observa că în România, așa zisa criză, este de fapt întreținută artificial pentru a crea controverse privind mărirea și decăderea stabilității sistemului energetic național care, după liberalizarea prețurilor făcută fără discernământ, a condus la starea de fapt de acum. Dacă și în continuare nu se vor lua măsurile adecvate pentru a repune în funcțiune o serie de obiective abandonate, dar încă nedevalorizate, starea actuală se va acutiza și va conduce negreșit la o criză reală, similară cu cea indusă azi.

Nicu Doftoreanu